

Saskia Janssen legt zwartwerkers in de watten

Smog, Smoke & Fortune

FOTO ELLEN DE BRUJNE

De renovatiewerkzaamheden van het Brno House of the Arts waren nog in volle gang toen het museum Saskia Janssen vroeg in de zomer van 2003 een tentoonstelling te komen maken. Het museum in het hart van de Tsjechische stad Brno was nog verre van sereen en *clean*. Wel veel stof, lawaai en werklui uit de Oekraïne.

De ongebruikelijke hoeveelheid troep ontmoedigde Janssen niet. Zij was wel wat gewend, door haar manier van werken op locatie met niet-professionele modellen. Op de meest uiteenlopende plekken instrueert zij vanachter de camera modellen voor groepsportretten op video, foto en dia. Meestal buiten de veilige beslotenheid van een studio. Zo maakte zij geënceneerde portretten in een plantenkas, een klaslokaal en op het Duitse platteland, zoals in *Unterbrechung DREWEN* (2000). Voor dit werk fotografeerde zij negen jongeren die in formatie 'hangen' tegen de zijwand van een grote boerenschuur: de verveelde dorpsjeugd zonder protest tegen een houten wand geplakt. Een hele happening voor een gehucht waar doorgaans weinig valt te beleven. Brommers en gettoblasteren zijn dan ook prominent in beeld. Misschien werd Janssen juist door de onaffe, rommelige staat van het museum in Brno geïnspireerd. In de resulterende tentoonstelling figureren de werklui van het museum in een videoinstallatie die geschoten is in en rondom het museum. In *Smog, Smoke & Fortune* (2003) introduceert Janssen de levens van ontheemde zwartwerkers. In eerste instantie naar Brno gekomen om zich in het zweet te

werken en na gedane arbeid weer op te hoepelen. Janssen draaide de rollen om en sloofde zich juist uit voor hen, door een oase te creëren.

Het resultaat is oprecht en met genoeg afstand om niet in een drammerig sociaal pamlet te vervallen. Zij zorgde voor plezierige en veilige condities, waarin de mannen konden luieren, eten en fantaseren over de toekomst. Zij legde hen in de watten en volgde de dag in alle rust met de camera. Een goede deal. Met een minimum aan opgedrongen actie en instructies had Janssen haar materiaal eerst getrakteerd op een lunch in de tuin. Dan relaxen in een hangmat. Lekker luieren in de baas zijn tijd. Vervolgens naar het dak van de lokale bank om je de toekomst te laten

voorspellen door waarzeggers in de eigen taal. De koning te rijk. Voor een dag dan wel te verstaan. Janssen gunt ons met deze 'sociale' sculptuur een blik over de schutting van de beslotenheid van de museumtuin en stelt het functioneren van de grenzen van een kunstinstelling terloops aan de orde.

Jacquine van Elsberg

Nieuw werk van Saskia Janssen is te zien als onderdeel van het interactieve kunstproject *Situaties* in Museum de Paviljoens in Almere. Janssen filmde bewoners in Almere. Op basis van dit videoportret vroeg zij waarzeggers om een toekomstschets van de buurt en haar bewoners. Tot 4 juli in Museum de Paviljoens in Almere. Informatie: www.depaviljoens.nl, 036-5450400. Het Fries Museum/Buro Leeuwarden toont tot 18 april *Smog, Smoke & Fortune*. Informatie: www.friesmuseum.nl. De publicatie *Scene/Shifters*, uitgegeven door Artimo, is vanaf april verkrijgbaar. Voor meer informatie: www.saskiajanssen.nl.

buiten de bioscoop

Handstand in Gent

Met de solotentoonstelling *Prospect* toont het S.M.A.K. *filmloops*, video's en fotowerken van Marijke van Warmerdam. Met korte *filmloops* van ongecompliceerde gebeurtenissen als een handstand tegen de muur (*Handstand*, 1992) maakte van Warmerdam school; haar hypnotiserende *Douche* (1995) is lange tijd te zien geweest op het perron van Schiphol. Een douchende man was daar dag en nacht onweerstaanbaar aanwezig, ook vanuit de trein gezien. Water stroomde non-stop en eindeloos louterend over het gezicht. Voor wie deze figuur die zich stil liet bespieden toch gemist heeft een goede reden om naar België af te reizen. Ook te zien in *Prospect* zijn de 35mm-film *Lichte Stelle* (2000) en de première van de 16mm-loop *The Fuck*.

Te zien tot 23 mei 2004 in het S.M.A.K. Stedelijk Museum voor Actuele Kunst in Gent. Voor meer informatie: www.smak.be en 0032922117003

Bewegende muziek in Cinema Zuid

Cinema Zuid is in prolongatie op 16, 17 en 18 april. *Music in Motion* is drie dagen lang de onderstroom voor cinema, video, clips, installaties en dvd's. Populair en high-brow broederlijk naast elkaar. Op het filmprogramma staat onder meer *The Saddest Music in the World* (2003) van Guy Maddin. In het voorprogramma van iedere film een selectie van bijzondere videoclips. *Music in Motion* vindt ditmaal plaats op twee locaties nabij het Beatrixpark in Amsterdam Zuid. In het WTC-gebouw zijn de filmvertoningen op groot doek. De randprogramering met onder meer installaties, videoviewings en de dvd-bar is te bezoeken in de meer intieme Nicolaas-kapel.

Voor meer informatie: www.cinemazuid.nl en 020-5882408.